

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/74/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6624201387
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 09. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alexander Mojš
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2025:6624201387.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Alexandra Mojša a sudcov JUDr. Ivce Hanuskovej a Mgr. Kataríny Katkovej, v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XX, XXX XX E., zastúpeného JUDr. Ondrejom Szilágyim, advokátom, so sídlom Dr. Vodú 2, 984 01 Lučenec, IČO: 37 998 528, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 6 771,51 Eur, o odvolaní žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Lučenec sp. zn. 16C/15/2024 zo dňa 31.07.2024, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie (ďalej tiež „okresný súd“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi z titulu náhrady nemajetkovej ujmy sumu 380,80 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia (výrok I.) a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok II.).

2. Predmetom sporu je nárok žalobcu ako príslušníka hasičského a záchranného zboru na náhradu nemajetkovej ujmy v dôsledku nesprávnej transpozície smernice EP a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej tiež „smernica“) do vnútroštátnej právnej úpravy. Žalobca vymedzil svoj nárok skutkovo tak, že od marca 2021 do februára 2024 odpracoval celkovo 1 922,45 hodín určenej služobnej pohotovosti a 119,20 hodín nariadenej služobnej pohotovosti, ktoré neboli žalobcovi započítané do pracovného času a jeho priemerný týždenný pracovný čas za dané obdobie predstavoval 50,74 hodín. Právna úprava pracovného času podľa zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere (ďalej tiež „zákon“) umožňuje služobnému úradu rozvrhnúť hasičovi pracovný čas tak, že presiahne hranicu stanovenú v čl. 6 písm. b) smernice. Pracovná pohotovosť sa nezarátava do pracovného času, čím je daný rozpor medzi vnútroštátnym právom a právom EU. Dochádza tak k porušovaniu osobnostných práv žalobcu na ochranu zdravia, telesnej a psychickej integrity spočívajúce v porušovaní práva na primeraný odpočinok po práci, práva na súkromie a rodinný život v príčinnej súvislosti s tým, že žalobca musel odpracovať viac ako bol povinný podľa smernice. Výšku nemajetkovej ujmy odvodzoval z úpravy § 122 ods. 2 písm. a) zákona, ktorý upravuje odmenu za tzv. nariadenú pracovnú pohotovosť, pretože je z hľadiska analógie najbližším inštitútom. Primeranú náhradu preto predstavoval rozdiel medzi peňažnou náhradou za určenú služobnú pohotovosť a nariadenú služobnú pohotovosť za každú jednu odpracovanú hodinu služobnej pohotovosti za žalované obdobie.

3. Žalovaný namietal spôsob určenia výšky nemajetkovej ujmy, ktorá sa má posudzovať individuálne. Žalobca nepreukázal ani nerozlišoval, či ide o hodiny služobnej pohotovosti odpracované nad rámec článku 6 smernice. Pracovný čas nemožno vypočítať z fondu pracovného času, pretože do pracovného času nie je možné zarátať čas odpočinku. Zároveň je potrebné brať do úvahy aj referenčné obdobie zákonom stanovené v súlade so smernicou na šesť mesiacov, v ktorom sa má vypočítavať priemerný

pracovný čas. Navrhol žalobu zamietnuť, pretože k porušeniu rozsahu priemerného pracovného času u žalobcu nedošlo.

4.1. Okresný súd zistil, že žalobca vykonáva štátnu službu na hasičskej stanici vo Filakove, má nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas, ktorý sa do konca roka 2021 skladal zo 17 hodín výkonu služby a 7 hodín výkonu určenej služobnej pohotovosti a od 01.01.2022 na 16 hodín výkonu služby a 8 hodín výkonu služobnej pohotovosti. V rámci jednej zmeny je vo výkone služby 24 hodín a na stanici sa striedajú tri zmeny. Žalobca počas určenej služobnej pohotovosti je povinný byť v mieste výkonu služby a k dispozícii k plneniu služobných povinností a nemôže sa vzdialiť od pracoviska.

4.2. Nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas je rozvrhnutý na obdobie 6 mesiacov a vzhľadom na deň, kedy bol žalobca prijatý do služobného pomeru 1.10.2010, jeho referenčné obdobie, upravené v § 86 ods. 1 zákona sa u žalobcu periodicky aplikuje vždy od 01.10. - 01.04. nasledujúceho roka a následne od 01.04. - 01.10.

5.1. Okresný súd nepovažoval za správne priemerné vyčíslenie hodín za celé žalované obdobie bez zohľadnenia referenčného obdobia, pretože nezohľadňovalo právnu úpravu podľa § 86 zákona. Žalobca výšku nemajetkovej ujmy nesprávne odvíjal od celkového počtu odslúžených hodín pracovnej pohotovosti za celé obdobie, čo nezodpovedá hypotéze čl 6 písm. b) smernice, ktorý stanovuje limit v priemere 48 hodín v rámci 7 dní príslušného referenčného obdobia. Žalobca mal preukazovať, že v príslušnom referenčnom období odslúžil v rámci fondu pracovného času a pracovnej pohotovosti nad uvedený limit. Rozhodujúce boli hodnoty vyjadrené v jednotlivých výplatných páskach, ktoré žalobca predložil.

5.2. Pri výpočte priemerného pracovného času potom súd vychádzal zo súčtu fondu pracovného času na mesiac a doby strávenej pohotovosťou na pracovisku, z čoho vyvodil skutkový záver, že na referenčné obdobie od 01.10.2020 - 01.04.2021 dopadá priemerne 26 týždňov. Z predložených výplatných pásov za dané obdobie súd zistil, že žalobca za toto referenčné obdobie odslúžil 216 hodín. Priemerne za týždeň t. j. $216 / 26$ týždňov tak žalobca odslúžil priemerne 8,30 hodiny a žalobca za toto referenčné obdobie, z predloženej výplatnej pásky za marec 2021 nepreukázal, že by došlo k prekročeniu stanovenej hranice podľa článku 6 písm. b) smernice.

5.3. Na referenčné obdobie od 01.04.2021 - 01.10.2021 dopadá priemerne 26,14 týždňa, kedy žalobca odslúžil 1378,72 hodín. Priemerne za týždeň t. j. $1378,72 / 26,14$ týždňa žalobca odslúžil 52,74 hodín. Nad priemer 48 hodín v rámci 7 dní za referenčné obdobie odslúžil $4,74 \times 26,14 = 123,90$ hodín. Na referenčné obdobie od 01.10.2021 - 01.04.2022 dopadá priemerne 26 týždňov a žalobca za toto referenčné obdobie odslúžil 1390 hodín. Priemerne za týždeň t. j. $1390 / 26$ týždňov žalobca odslúžil 53,46 hodín. Nad priemer 48 hodín v rámci 7 dní za toto referenčné obdobie odslúžil $5,46 \times 26 = 141,96$ hodín. Na referenčné obdobie od 01.04.2022 - 01.10.2022 dopadá priemerne 26,14 týždňa a žalobca za toto referenčné obdobie odslúžil 1367 hodín. Priemerne za týždeň t. j. $1367 / 26,14$ týždňa tak žalobca odslúžil 52,33 hodín. Nad priemer 48 hodín v rámci 7 dní za referenčné obdobie tak odslúžil $4,33 \times 26,14 = 113,19$ hodín. Na referenčné obdobie od 01.10.2022 - 01.04.2023 dopadá priemerne 26 týždňov a žalobca za toto referenčné obdobie odslúžil 1212,50 hodín. Priemerne za týždeň t. j. $1212,50 / 26$ týždňov tak žalobca odslúžil 46,63 hodín a za toto referenčné obdobie nedošlo k prekročeniu priemeru stanoveného smernicou. Na referenčné obdobie od 01.04.2023 - 01.10.2023 dopadá priemerne 26,14 týždňa a žalobca za toto referenčné obdobie odslúžil 1332,67 hodín. Priemerne za týždeň t. j. $1332,67 / 26,14$ týždňa tak žalobca odslúžil priemerne 50,98 hodín. Nad priemer 48 hodín v rámci 7 dní za referenčné obdobie tak odslúžil $2,98 \times 26,14 = 77,90$ hodín. Na referenčné obdobie od 01.10.2023 - 01.04.2024 dopadá priemerne 26,14 týždňa a žalobca za toto referenčné obdobie odslúžil 1122,50 hodín. Priemerne za týždeň t. j. $1122,50 / 26,14$ týždňa tak žalobca odslúžil priemerne 42,94 hodín, takže nepreukázal, že v referenčnom období došlo k prekročeniu hranice priemerného pracovného času podľa smernice.

5.4. Súčtom hodín, ktoré žalobca v rámci každého referenčného obdobia odslúžil v priemere na týždeň (7 dní) navyše nad 48 hodín za všetky uplatnené referenčné obdobia bolo 456,95 hodiny, čo je 19,04 dňa. Žalobca odslúžil nad rámec priemeru 48 hodín v rámci 7 dní za všetky referenčné obdobia 19,04 dňa.

6.1. Predmetom sporu bolo posúdenie zodpovednosti štátu za škodu porušením práva EU v dôsledku nesprávnej implementácie smernice do nášho právneho poriadku. Žalovaný ako členský štát nesie zodpovednosť za škodu v dôsledku porušenia práva EU (C-46 a 48/93, C-6 a 9/90) a je preto povinný nahradiť škodu spôsobenú porušením únievého práva (C-231 až 233/06). V zmysle článku 7 ods. 2

Ústavy SR právne záväzné akty ES a EU majú prednosť pred zákonmi. Slovenská republika je podľa článku 4 ods. 3 Zmluvy o EU povinná dodržiavať a aplikovať únie právo.

6.2. Žalovaný štát je pasívne vecne legitimovaný za porušenie práva EU nesprávnou transpozíciou smernice. Pasívne vecne legitimovaný by bol zamestnávateľ žalobcu len za predpokladu, že by žalobca namietal nezákonný postup svojho zamestnávateľa. Pokiaľ zamestnávateľ postupoval v súlade so zákonom, ktorý je v rozpore so smernicou, potom zodpovedá štát a nie zamestnávateľ. Žalobca označil správne orgán, ktorý koná v mene štátu. Podmienky zodpovednosti nemôžu byť menej priaznivé ako podmienky platné pre podobné nároky, vzniknuté na základe vnútroštátneho práva a nesmú v praxi znemožňovať alebo nadmerne sťažovať získanú náhradu škody.

7. Okresný súd bol príslušný na prejednanie sporu s poukazom na § 19 písm. b) CSP, pretože v jeho obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody. Škoda vznikla pôsobením žalobcu na hasičskej stanici v obvode Okresného súdu Lučenec. K porušeniu povinnosti síce došlo nesprávnou právnou úpravou, ale tá sa prejavila až v mieste pôsobenia žalovaného v služobnom pomere v mieste výkonu služby.

8. Pri právnom posúdení veci bolo rozhodujúce, či čas, ktorý strávi žalobca na stanici v rámci určenej pracovnej pohotovosti, sa považuje za pracovný čas. Podľa rozsudku SD EU vo veci C-518/15 zo dňa 21.02.2018 sa uvedený článok smernice má vykladať tak, že čas pracovnej pohotovosti, ktorý trávi doma s povinnosťou reagovať na výzvu zamestnávateľa do 8 minút, sa má považovať za pracovný čas. (tiež pozri rozsudok SD EU C-303/98 vo veci Simap, bod 48). Judikatúra SD EU tak definovala, že pracovnú pohotovosť žalobcu ako príslušníka na pracovisku, ako aj v domácom prostredí, je potrebné zahrnúť do pracovného času.

9. Pracovný čas žalobcu je upravený v § 85 ods. 1 zákona, ktorý definuje, že ide o časový úsek, v ktorom vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Služobná pohotovosť, počas ktorej je príslušník k dispozícii služobnému úradu, nie je výkonom štátnej služby. Svedčí o tom úprava § 86 ods. 2 zákona, podľa ktorého pri nerovnomernom rozvrhnutí pracovného času nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Žalobca však v službe trávi celkovo 24 hodín a z toho je práve 18 hodín zaraďovaných do fondu pracovného času. Skutočnosť, že výkon služobnej pohotovosti na pracovisku oddeľuje od výkonu štátnej služby, upravuje aj priamo § 86 ods. 2 zákona v poslednej vete. Podľa nej celková dĺžka vykonávania štátnej služby (teda 18 hodín upravených v prvej vete) a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti nesmie byť viac ako 24 hodín v služobnom dni, t.j. keď vykonáva štátnu službu. Obdobne to vyplýva aj z § 92 ods. 1 zákona, ktorý rovnako upravuje, že pracovná (služobná) pohotovosť bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby. Uvedený právny rámec dotvára § 122 ods. 3 zákona, ktorý upravuje, že náhrada za služobnú pohotovosť nepatrí za čas, v ktorom došlo k vykonaniu štátnej služby. Vyššie uvedená právna úprava v zákone odporuje čl. 6 písm. b) smernice, pretože nezaráta do pracovného času trvanie služobnej pohotovosti, ktorá sa má považovať za pracovný čas podľa čl. 2 ods. 1 smernice.

10.1. V rozsudku SD EU vo veci C-429/09 z 25.11.2010 vo veci Fuss sa uvádza, že hasič v prípade porušenia čl. 6 písm. b) smernice má právo domáhať sa náhrady škody voči štátu a dovolávať sa práva únie. Judikatúra SD EU vychádza z toho, že predpokladom vzniku zodpovednosti štátu za porušenie práva EU je:

a) Porušená únieová norma priznáva práva jednotlivcom a zakladá povinnosti pre členský štát. Túto podmienku okresný súd považoval za splnenú.

b) Porušenie únieovej normy bolo dostatočne závažné. Súd z vykonaného dokazovania, ako aj množstva súdnych rozhodnutí, na základe ktorých bolo konštatované porušenie práva únie, dospel k záveru, že porušenie únieového práva bolo vykonané úmyselne a to aj s poukazom na prax jednotlivých služobných úradov, ktoré ťažia z nesprávnej právnej úpravy, ktorá je na prvý pohľad nekonzistentná a zložitá. Tým štát porušil právnu istotu žalobcu a nevyhovel požiadavke jasnosti a presnosti (Komisia vs. Holandsko, 291/84), aby fyzické a právnické osoby poznali svoje práva a povinnosti zo smernice, aby sa ich prípadne mohli domáhať pred vnútroštátnym súdom (Komisia vs. Belgicko, C-287/07).

c) Existencia priamej príčinnej súvislosti medzi porušenou únieovou normou a spôsobenou škodou. Súd uvedenú podmienku považoval za splnenú. Nebyť nesprávnej vnútroštátnej úpravy v rozpore s uvedenými článkami smernice, nedochádzalo by k tomu, že služobná pohotovosť na pracovisku sa nepovažuje za služobný čas, nedochádzalo by u žalobcu minimálne k porušeniu práva na odpočinok po práci.

d) Existencia škody.

10.2. V súvislosti s preukazovaním existencie škody bolo potrebné zistiť, kedy a či vôbec došlo priamo voči žalobcovi k porušeniu čl. 6 písm. b) smernice. Ak by totiž žalobca bol v službe v príslušnom referenčnom období v priemere menej, ako 48 hodín za 7 dní, nemohlo u neho dôjsť k zásahu do jeho práv, hoci právna úprava je nesprávna. Hypotéza čl. 6 písm. b) by totiž bola splnená. Pre posúdenie, či žalobcovi vznikla škoda vo forme nemajetkovej ujmy v podmienkach našej právnej úpravy, spočívajúca v zásahu do ním tvrdeného práva na ochranu jeho súkromného a rodinného života podľa článku 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na primeraný odpočinok po práci, ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci podľa článku 36 ods. 1 Ústavy SR.. Súd v rámci vykonaného dokazovania zistil, že žalobca bol za žalované obdobie v službe viac, ako podľa smernice mal byť, a to celkovo o 19,04 dňa (viď ods. 5.).

11.1. Súd sa nestotožnil so spôsobom, akým žalobca vyčíslil výšku svojej nemajetkovej ujmy, pretože medzi namietaným porušením práv žalobcu a žalobcovým určením odškodnenia nebol vecný súvis. Žalobca výšku nároku neodvodzoval od hodín, ktoré strávil v práci viac a v rámci referenčného obdobia, ale z celkového počtu hodín pracovnej pohotovosti za celé žalované obdobie. To však nezohľadňovalo hypotézu čl. 6 písm. b) smernice, pretože nie všetok čas určenej služobnej pohotovosti predstavovalo porušenie smernice. Žalobca v podstate navrhoval, aby bol za dobu určenej služobnej pohotovosti odškodnený priaznivejšou formou služobného ohodnotenia, prostredníctvom § 122 ods. 2 zákona, t. j. ako pri nariadenej pracovnej pohotovosti (z domu). Skutočnosť, že žalobca je rozdielne odmeňovaný pri výkone štátnej služby a pri pracovnej pohotovosti však nie je v rozpore s právom Únie (pozri SD EU C-742/19). Tento spôsob vyčíslenia ujmy nasvedčoval tomu, že podstatou sporu bolo lepšie ohodnotenie práce.

11.2. Pri výške nemajetkovej ujmy uplatnenej voči štátu za zásah do práva na súkromie a rodinný život, práva na odpočinok po práci, nemožno vychádzať z analogickej aplikácie iného mzdového nároku, ale posúdením akú cenu, váhu malo pre žalobcu strata/obmedzenie jeho práv s pomeriavaním ujmy v iných obdobných prípadoch. Tak, aby priznaná nemajetková ujma zodpovedala princípu slušnosti a spravodlivosti.

12.1. Tým, že žalobca trávil v službe o 19,04 dní viac za žalované obdobie, objektívne muselo mať vplyv na jeho súkromný a rodinný život podľa článku 8 Dohovoru, ako aj právo na uspokojivé pracovné podmienky, primeraný odpočinok po práci podľa článku 36 ods. 1 Ústavy SR. Žalobca bol za žalované obdobie v práci viac, ako to dovoľuje únieové právo. To u žalobcu spôsobilo, že sa nemohol plnohodnotne rozvíjať v súkromí, plnením si svojich domácich povinností, starostlivosťou o svoj majetok, venovať sa záujmovým činnostiam, nadväzovať, uchovávať a prehľbovať svoje osobné vzťahy, či už v rámci rodiny, ako aj v rámci spoločenského uplatnenia. V dôsledku toho sa žalobca nemohol venovať svojej blízkej rodine v takom rozsahu, ako by chcel, tráviť s nimi spoločný voľný čas, pomáhať v domácnosti a teda rozvíjať svoje rodinné vzťahy. Žalobca tiež nemal možnosť primeraného oddychu (stanoveného maximom pracovného času podľa čl. 6 písm. b) smernice) po službe, v dôsledku toho si rozdeliť si svoj čas medzi prácu, rodinu, koníčky.

12.2. Žalobcovi vznikla nemajetková ujma na uvedených právach, ktorá by mala byť odškodnená formou peňažného plnenia s poukazom na primeranú aplikáciu kritérií podľa § 17 ods. 3 zákona o zodpovednosti za škodu. Samotné konštatovanie porušenia práva totiž s poukazom na už obdobné prípady nepostačuje (§ 17 ods. 2 zákona o zodpovednosti štátu za škodu) a iná forma náhrady nie je primeraná. Zároveň z rozsudku SD EU vo veci Fuss, C-429/09 vyplýva, že žalobca nárok finančné odškodnenie má. Bez ohľadu na to, či uvedený postup namietal u svojho zamestnávateľa, resp. či si daný stav sám zavinil.

13. Ak neexistuje vnútroštátna úprava a dôjde k porušeniu únieového práva, aplikujú sa podmienky zodpovednosti štátu podľa judikatúry SD EU a vnútroštátny zákon o zodpovednosti štátu za škodu. Okresný súd posúdil nároky žalobcu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti štátu za škodu pri výkone verejnej moci (ďalej aj „zákon o zodpovednosti za škodu“), pretože jeho úprava je súladná s právnou úpravou únieového práva aj na otázky, ktoré únieové právo neupravuje. Uvedené možno vyvodiť aj z úpravy § 4 ods. 1 písm. e) zákona o zodpovednosti štátu za škodu, podľa ktorej koná za štát ministerstvo v prípade škody vzniknutej nesprávnou transpozíciou smernice v oblasti štátnej správy, ktorá patrí do pôsobnosti tohto ministerstva alebo iného ústredného orgánu. Ministerstvo vnútra SR je podľa § 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z. z. ústredným orgánom štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor a je teda garantom riadneho prebratia smernice a na základe § 4 ods. 1 písm. e) zákona o zodpovednosti štátu za škodu tak koná v spore v mene štátu. Keďže podmienky zodpovednosti nemôžu

nadmerne sťažovať náhradu škodu a zákon o zodpovednosti štátu za škodu sa má aplikovať primerane, aby sa vyplnila medzera v právnej úprave, od žalobcu sa nevyžaduje preukázanie splnenia podmienky predbežného prejednania nároku podľa § 15 ods. 1. Táto podmienka sa uplatní len v prípade, ak došlo k vydaniu nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu. Tým však podľa § 6 ods. 4 zákona o zodpovednosti štátu za škodu nie je výsledok postupu Národnej rady Slovenskej republiky. Z toho dôvodu bolo vylúčené, aby súd pri primeranej aplikácii daného zákona analogicky aplikoval § 15 ods. 1. To nebránilo okresnému súdu primerane aplikovať daný predpis vo vzťahu určeniu orgánu, ktorý mal konať v mene štátu a ďalej na podmienky a spôsob určenia výšky nemajetkovej ujmy podľa § 17 ods. 3 zákona o zodpovednosti štátu za škodu.

14. V zmysle judikatúry SD EU má byť odškodnenie fyzických a právnických osôb pri porušení práva únie primerané vzniknutej ujme (C-470/03). Zároveň kritériá odškodnenia nemôžu byť menej priaznivé ako kritériá platné pre obdobné nároky na základe vnútroštátneho práva a nemôžu byť upravené takým spôsobom, ktoré by prakticky znemožňovali alebo nadmerne sťažovali dosiahnutie náhrady.

15. Najbližším inštitútom, s ktorým je možné porovnávať protiprávne konanie v posudzovanej veci, je odškodnenie nezákonnej väzby v trestnom konaní proti fyzickej osobe. Pri danom odškodnení sa vychádza z rozsahu dní trvania nezákonnej väzby, ktorá rovnako predstavuje obdobný zásah do práva na súkromný a rodinný život. Rozdiel je však z hľadiska závažnosti zásahu do týchto práv, pretože pri väzbe dochádza k podstatnému obmedzeniu osobnej slobody, a s väčším dôsledkom na život poškodeného, kým žalobca nebol nútený byť v práci, dokonca bol za ten čas určitým spôsobom odmeňovaný. Väzba predstavuje podstatne závažnejší zásah do práv poškodenej osoby, pričom súdy priznávajú za jeden deň trvania nezákonnej väzby priemerne sumu 31,50 Eur. Naproti tomu v predmetnej veci došlo u žalobcu k porušeniu práva na uspokojivé pracovné podmienky podľa článku 36 ods. 1 Ústavy SR. Toto právo však oproti základnému právu na osobnú slobodu z hľadiska hierarchie hodnôt patrí až do tzv. II. generácie ľudských práv (status positivus). Z toho dôvodu pri určení výšky odškodnenia zásahu do práva na uspokojivé pracovné podmienky nemožno priznať rovnaký ekvivalent. Súd tak poveroval, či je možné a spravodlivé, aby osoby, ktorých právo na osobnú slobodu bolo porušené, boli odškodňované rovnako alebo menej ako osoby, ktoré strávili v práci viac, ako bola stanovená maximálna hranica právom EU. Žalobca za stratu svojho voľného času, nemôže byť odškodnený v rovnakom alebo väčšom rozsahu, ako osoba, ktorá bola nezákonne vo väzbe.

16. Žalobca sa domáhal zaplata sumy 6771,51 Eur, čo za jeden deň zo zistených 19 dní predstavuje sumu 355,65 Eur. Okresný súd považoval za primerané odškodnenie strateného voľného času/odpočinku sumou 20 Eur za deň, čo predstavuje všeobecný základ pre primerané odškodnenie každého hasiča, bez zohľadnenia špecifických a individuálnych okolností konkrétneho prípadu. Vzhľadom na nedostatočnú procesnú aktivitu žalobcu nebolo možné inak ako uvedeným základom určiť výšku nemajetkovej ujmy. Nemajetková ujma žalobcu za čas, ktorý strávil v práci nad rámec upravený smernicou predstavovala podľa § 17 ods. 2 a 3 zákona o zodpovednosti štátu za škodu sumu 20 Eur x 19,04 dní = 380,80 Eur, ktorú sumu žalobcovi súd priznal a vo zvyšku žalobu zamietol.

17. Okresný súd ďalej uviedol, že žalobca sa s ohľadom na plynutie referenčného obdobia môže dozvedieť o ujme podľa § 19 ods. 1 zákona o zodpovednosti štátu za škodu až po uplynutí príslušného referenčného obdobia, teda až po uplynutí šiesteho mesiaca. Len vtedy si žalobca vie celkový čas na pracovisku hodnoverne overiť a zistiť, či v referenčnom období došlo k prekročeniu konkrétneho rámca. Premlčacia doba nemôže začať plynúť jednotlivito za každý deň alebo mesiac, pretože žalobca nemôže zistiť napríklad po uplynutí prvého mesiaca, či bol v práci viac v rámci priemeru, stanoveného v čl. 6 smernice a referenčného obdobia podľa § 86 ods. 1 zákona.

18. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s námietkou žalovaného, že do výpočtu priemeru v rámci referenčného obdobia by sa mali podľa čl. 2 ods. 1 smernice započítavať len hodiny skutočne odpracované na pracovisku žalobcom. V zmysle § 97 zákona sa za pracovný čas posudzuje (ako vykonávanie štátnej služby) aj čerpanie dovolenky, plateného služobného voľna a iné, vrátane dočasnej práceneschopnosti. To znamená, že zákonodarca sa pri implementácii smernice rozhodol tieto skutočnosti zaradiť do pracovného času. Preto súd pri výpočte priemerného pracovného času vychádzal z fondu pracovného času a nie len z času, kedy skutočne bol žalobca v práci a plnil si služobné povinnosti.

19. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali v zákonnej lehote odvolanie žalobca aj žalovaný.

20.1. Žalobca v odvolaní z 12. 08.2024 namietal proti výroku, ktorým bola jeho žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá. Riadne preukázal spôsobenú ujmu a z dokazovania vyplynulo, že v rozpore s čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES v žalovanom období marec 2021 až február 2024 odpracoval 2006,95 hodín určenej a nariadenej služobnej pohotovosti, ktoré neboli započítané do fondu pracovného (služobného) času, kedy priemerný týždenný pracovný čas žalobcu predstavoval 50,74 hodín týždenne.

20.2. Žalobca si uplatňuje nemajetkovú ujmu podľa počtu odpracovaných hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil. Nestotožňuje sa s odškodnením vo výške 20 Eur/deň a za primeranú náhradu považuje finančné odškodnenie rovnajúce sa odmene, ktorú priznáva zákon 315/2021 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere ako pri nariadenej služobnej pohotovosti. Žalobca poukazuje na odklon rozhodnutia napadnutého odvolaním od rozhodnutí súdov v obdobných veciach v otázke 6 mesačného referenčného obdobia, aplikácie zákona o zodpovednosti štátu za škodu ako aj rozsahu a spôsobu náhrady nemajetkovej ujmy.

20.3. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu zmenil a žalobe vyhovel.

21.1. Žalovaný v odvolaní z 13.08.2024 namietal výrok, ktorým súd priznal žalobcovi peňažné plnenie a ako odvolacie dôvody uviedol § 365 ods. 1 písmena d), f) a h) Civilného sporového poriadku. Nárok žalobcu nie je daný, keďže vzhľadom na prepočet skutočne odpracovaných hodín u žalobcu nedošlo k porušeniu smernice ani v jednom zo šiestich referenčných období. Ak aj fond pracovného času započítava ako pracovný čas aj čas dovolenky, voľno za sviatok, voľno z kolektívnej zmluvy či iné voľná, tak tieto nie sú výkonom štátnej služby a teda na účely smernice 2003/88/ES tieto jednoznačne a nespochybniteľne možno subsumovať pod čas odpočinku podľa článku 2 ods. 2 smernice 2003/88/ES. Ustanovenie § 97 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. predmetné časy odpočinku len posudzuje ako služobný čas z dôvodu, aby sa aj tento čas odpočinku, za ktorý žalobcovi patrí náhrada mzda, odzrkadlil vo fonde pracovného času a teda aj na výplatných páskach. V tej súvislosti žalovaný poukázal na rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 3C/18/2023 zo dňa 02.02.2024, ktorý uvádza, že: „Fond pracovného času v každom mesiaci nie je veličina, z ktorej by sa malo vychádzať, pretože ide len o vyjadrenie počtu pracovných hodín, ktoré má zamestnanec pri jeho spôsobe rozvrhnutia pracovného času k dispozícii, nevyjadruje reálne číslo, koľko zamestnanec v práci za mesiac skutočne odpracoval.“

21.2. Článok 19 smernice sa však vzťahuje iba na počet mesiacov v referenčnom období a iba v tomto rozsahu predstavuje odchýlku od článku 16 písm. b) smernice. Uvedený článok 19 smernice sa však nedotýka pododseku v článku 16 písm. b) smernice, ktorý hovorí o neutralizácii, teda o tom, ktoré doby sa nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemerného týždenného pracovného času neutrálne. Vzhľadom na uvedené má žalovaný za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

21.3. Žalovaný má ďalej za to, že napadnuté rozhodnutie trpí inou vadou konania, ktorá mohla mať za následok neprávne rozhodnutie vo veci, pretože súd sa nevysporiadal s námietkami žalovaného najmä vo vzťahu k spôsobu výpočtu skutočne odpracovaných hodín žalobcu a ani dostatočne neodôvodnil, prečo žalovaným predložené prepočty nevzal do úvahy.

21.4. Žalobca požaduje doplatenie celej ním odslúženej služobnej pohotovosti (bez ohľadu na to, či mala byť odslúžená podľa neho nad rámec 48 hodín týždenne). Nejde teda o nárok vychádzajúci z ustanovení predmetnej smernice, ktorej cieľom je neprekročenie priemerného týždenného pracovného času pracovníka v rozsahu 48 hodín. Žalobca nepovažuje za podstatné dokázať konkrétne porušenia smernice, neupresňuje kedy k nim presne malo dôjsť a v akom rozsahu, ale požaduje ním tvrdenú, ale nepreukázanú „nemajetkovú ujmu“ matematicky vypočítanú ako rozdiel v odmene medzi nariadenou a určenou služobnou pohotovosťou, a to za komplet odslúžené hodiny služobnej pohotovosti, nielen nad limit stanovený smernicou.

21.5. Súd prvej inštancie nevzal do úvahy to, že žalobca žiadnym spôsobom netvrdil a ani nedokázal, v ktorých referenčných obdobiach u neho dochádzalo k prekročeniu 48 hodinového priemerného týždenného pracovného času. Súd prvej inštancie teda nahradil procesnú aktivitu žalobcu vlastnou aktivitou a sám si vypočítal priemerne odpracovaný čas žalobcu podľa vlastnej metodiky.

21.6. Súd porušil viaceré zásady civilného sporového procesu. Porušením zásady rovnosti strán sporu, je aj pozitívny zásah do práv jednej strany sporu. Porušil aj prejednacíu zásadu (zásada formálnej pravdy), kedy súd skúma len podklady predložené stranami sporu a sám si ďalšie podklady z vlastnej iniciatívy nezabezpečuje a nevytvára (k čomu ale došlo práve tým, že si súd prvej inštancie zabezpečil vlastný výpočet, čo žiadna zo strán nenavrhovala). Vzhľadom na to, že v civilnom sporovom konaní je dôkazné bremeno na strane žalobcu a žalobca žiadne pre konanie relevantné výpočty súdu prvej

inštancie nepredložil (výpočet toho, koľko hodín žalobca odpracoval v nočnej pohotovosti nie je pre tento spor absolútne relevantné), malo to mať za následok, že žalobca v otázke preukazovania odpracovaných hodín neunesol dôkazné bremeno.

21.7. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby Krajský súd v Banskej Bystrici zmenil rozsudok Okresného súdu Lučenec tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

22. Krajský súd, ako súd odvolací, v zmysle § 34 CSP prejednal odvolanie žalovaného aj odvolanie žalobcu v medziach daných ustanovením § 379 a § 380 CSP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 CSP a contrario rozsudok súdu prvej inštancie zrušil podľa § 389 písm. c) CSP, pretože súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

23.1. Podľa čl. 2 ods. 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003, o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „smernica“), „pracovný čas“ je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou. Podľa čl. 2 ods. 2 smernice, „čas odpočinku“ je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom.

23.2. Podľa čl. 6 písm. b) smernice, členské štáty prijímajú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov, priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

23.3. Podľa čl. 16 písm. b) smernice, „Referenčné obdobia“, členské štáty môžu ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace.

23.4. Podľa čl. 17 ods. 2, odchýlky uvedené v odsekoch 3, 4 a 5 sa môžu prijať prostredníctvom zákonov, iných právnych predpisov alebo správnych opatrení alebo prostredníctvom kolektívnych zmlúv alebo dohôd medzi sociálnymi partnermi za predpokladu, že príslušným pracovníkom sa poskytne rovnocenný náhradný čas odpočinku alebo že vo výnimočných prípadoch, keď nie je z objektívnych dôvodov možné poskytnúť rovnocenný náhradný čas odpočinku, sa dotknutým pracovníkom poskytne primeraná ochrana.

23.5. Podľa čl. 17 ods. 3, písm. iii) smernice, „Odchýlky“, v súlade s odsekom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky článkov 3, 4, 5, 8 a 16 v prípade činností spojených s potrebou nepretržitej služby alebo výroby, najmä: služby tlače, rádia, televízie, filmovej tvorby, pošt a telekomunikácií, sanitky, protipožiarne služby a služby civilnej ochrany;

24.1. Podľa § 86 ods. 1 zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej tiež „zákon“), služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov.

24.2. Podľa § 86 ods. 2 zákona, pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

24.3. Podľa § 85 ods. 2, veta prvá zákona, služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne.

25. Okresný súd v odôvodnení uviedol, že sa odchyľil od doterajšej rozhodovacej praxe súdov v obdobných veciach v otázke posúdenia 6 mesačného referenčného obdobia, aplikácie zákona o zodpovednosti štátu za škodu, ako aj rozsahu a spôsobu náhrady nemajetkovej ujmy.

26.1. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že predmetom sporu je posúdenie zodpovednosti štátu za škodu porušením práva EU v dôsledku nesprávnej implementácie smernice do právneho poriadku, kedy žalovaný štát nesprávne transponoval ustanovenie článku 2 ods. 1 v spojení s článkom 6 písm. b) smernice do zákona číslo 315/2001 Z. z. V zmysle čl. 2 ods. 1 smernice sa za pracovný čas považuje akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnym právnym poriadkom alebo praxou. Pri právnom posúdení veci je rozhodujúce, že čas, ktorý strávi žalobca v rámci určenej pracovnej pohotovosti, sa považuje za pracovný čas. Judikatúra Súdneho dvora EU definovala, že pracovnú

pohotovosť žalobcu na pracovisku, ako aj v domácom prostredí, je potrebné zahrnúť do pracovného času.

26.2. Súd prvej inštancie mal právomoc posúdiť, či smernica bola prevzatá do právneho poriadku Slovenskej republiky správne a úplne. Podľa článku 288 ods. 3 zmluvy o fungovaní EÚ je smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená s ohľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť. Členské štáty sú povinné prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie plného účinku smernice v súlade s cieľom, ktorý smernica sleduje (Komisia verus Taliansko, C - 368/07). V zmysle článku 7 ods. 2 Ústavy SR právne záväzné akty ES a EÚ majú prednosť pred zákonmi. Slovenská republika je podľa článku 4 ods. 3 Zmluvy o EÚ povinná dodržiavať a aplikovať únie právo.

26.3. Posudzovaná právna úprava v Zákone o Hasičskom a záchrannom zbore odporuje čl. 2 ods. 1 smernice, pretože nezarátava do pracovného času trvanie služobnej pohotovosti, ktorá sa má považovať za pracovný čas. Žalovaný štát tak nedodrжал svoj záväzok zabezpečiť plnú účinnosť smernice podľa článku 4 ods. 3 Zmluvy o EÚ. Legislatívna činnosť štátu pri prebratí smernice nebola vykonaná správne. Z toho dôvodu je žalovaný štát pasívne vecne legitimovaný za porušenie práva EU nesprávnou transpozíciou smernice. Definuje to priamo judikatúra Súdneho dvora EU (Komisia p. Taliansku, C-487/04, C-214/04, C-162/99 a i, C-46 a 48/93, C-6 a 9/90, C-231 až 233/06).

27.1. Účelom smernice a na to nadväzujúcej judikatúry Súdneho dvora EU bolo, aby sa v zmysle čl. 2 ods. 1 všetok čas pracovnej pohotovosti podradil pod pracovný čas. Cieľom bolo zabrániť obchádzaniu článku 6 písm. b) smernice formou rôznych nariadených alebo určených pracovných pohotovostí zo strany zamestnávateľov, ktoré by sa nezarátavali do pracovného času.

27.2. Článok 2 ods. 1 smernice má však len definičný charakter (vymedzuje pojem pracovný čas), ktorý je potrebné vykladať v spojení s článkom 6 písm. b) smernice, ktorý zakotvuje zákaz prekročenia v čl. 2 ods. 1 vymedzeného pojmu pracovný čas. Z hľadiska účelu smernice článok 2 ods. 1 tvorí len základný rámec a až v spojení s článkom 6 písm. b) smernice vymedzuje cieľ, ktorý mali členské štáty aproximáciou únie práva dosiahnuť. Iba výkladom čl. 2 ods. 1 smernice nemožno dospieť k záveru preukázani závažného porušenia smernice (ako podmienka zodpovednosti štátu za škodu porušením práva únie), pokiaľ súčasne nie je preukázané, že došlo k porušeniu článku 6 písm. b) smernice.

27.3. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že pasívne vecne legitimovaný by mohol byť aj zamestnávateľ žalobcu, ak by žalobca smeroval žalobu len alebo aj voči nemu a namietal by nedodržanie priameho účinku smernice vo vertikálnom právnom vzťahu zamestnanca a zamestnávateľa. Možnosť žalovať verejnoprávneho zamestnávateľa za nedodržanie aplikácie priameho účinku čl. 6 písm. b) smernice už pripustil Súdny dvor EU v rozsudku C-429/09. Zároveň nevyklúčil, že môže byť žalovaný štát priamo za nesprávne prebratie smernice. Obdobný záver judikoval v rozsudku vo veci Marshall I, C-152/84, keď v bode 49. uviedol, že ak sa osoba, ktorá je účastníkom konania, môže dovolávať smernice proti štátu, môže tak urobiť bez ohľadu na to, z akej pozície štát koná, či z pozície zamestnávateľa, alebo z pozície verejnej moci. V oboch prípadoch je dôvodom predísť tomu, aby mal štát výhodu z vlastného pochybenia pri porušení komunitárneho práva. Žalobca teda správne žaloval priamo štát.

28.1. Závažné porušenie smernice nastane podľa toho, či v štátnozamestnaneckom pomere hasiča došlo k prekročeniu limitu upraveného v čl. 6 písm. b) smernice. Za to zodpovedá štát, či už tým, že netransponoval smernicu správne, alebo aj tým, že jeho zložka (Hasičský a záchranný zbor), ako verejnoprávny zamestnávateľ, nepoužil priamy účinok čl. 6 písm. b) smernice. Preto aj spomínaná judikatúra Súdneho dvora EU vo veciach C-429/09 a C-152/84 pripustila možnosť, aby bol žalovaný štát a prípadne aj jeho zložka (zamestnávateľ žalobcu).

28.2. Vo veci C-319/96 Brinkmann, členský štát nesprávne transponoval smernicu do vnútroštátneho poriadku. Učinil tak závažné porušenie, ktoré sa snažil následne napraviť tým, že štátne orgány priamo aplikovali príslušné ustanovenia smernice, nie vlastnú právnu úpravu, ktorá bola v rozpore so smernicou. Ustanovenia smernice síce Dánsko transponovalo nesprávne, avšak príčinná súvislosť tu bola prerušená správaním vnútroštátnych daňových úradov a preto sa Brinkmann práva na náhradu škody voči štátu nedovolal.

29.1. V posudzovanej veci sa žaloba domáha náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a súd posudzuje, či uplatnený nárok vyplýva zo závažného porušenia smernice, ktorý je v príčinnej súvislosti s nesprávnou transpozíciou smernice. Skutkové tvrdenia žalobcu sú založené na tom, že jeho služobná pohotovosť nebola zarátaná do jeho pracovného času, čo je v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice. Porušenie práva na

48 hodinový a 7 dňový pracovný týždeň žalobca preukazoval svojim pracovným zaradením ako hasič u svojho zamestnávateľa v žalovanom období.

29.2. Žalobca nárok neodvodzoval od hodín, ktoré strávil v práci viac a v rámci referenčného obdobia, ale z celkového počtu hodín pracovnej pohotovosti za celé žalované obdobie. Žalobcom tvrdený skutkový stav nezohľadňuje hypotézu čl. 6 písm. b) smernice, pretože nie všetok čas určenej služobnej pohotovosti predstavuje porušenie smernice. Z toho dôvodu okresný súd správne posudzoval ako skutkovú otázku či došlo k porušeniu smernice v rámci 6 mesačného referenčného obdobia.

29.3. Pokiaľ sa ale pri skutkovom a právnom posúdení veci aplikoval zákon o zodpovednosti štátu za škodu, a na základe tohto zákona posudzoval aj rozsah a spôsob náhrady nemajetkovej ujmy, sú jeho skutkové zistenia a právne závery nesprávne. Použitie zákona o zodpovednosti štátu za škodu, a v tej súvislosti aj spôsobu náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 20/Eur za prekročenie stanoveného limitu 48 hodinového týždenného pracovného času je nesprávnym skutkovým aj právnym posúdením veci pretože nevyplýva z predmetu konania, ktorý je vymedzený žalobou.

29.4. Žalovaný dôvodne v odvolaní namietal, že súd prvej inštrukcie dotváral skutkový stav namiesto žalobcu, ktorému nepostačovalo preukázať, že v žalovanom období neboli zarátané hodiny služobnej pohotovosti do pracovného času žalobcu.

30. Záver, či skutočne došlo k závažnému porušeniu smernice, závisí od posúdenia skutkovej otázky, ktorá má vplyv na posúdenie základu aj výšky nároku, musí súd posudzovať z hľadiska rozhodného referenčného obdobia, nie iba na základe celého žalovaného obdobia. Z toho dôvodu bolo odvolanie žalobcu nedôvodné. Rozhodné obdobie, v ktorom sa posudzuje porušenie smernice, prekročenie najvyššieho prípustného pracovného času hasiča nemožno stotožňovať s celým obdobím, za ktoré žalobca požaduje peňažnú náhradu. Iba samotné tvrdenie žalobcu, že v žalovanom období bol jeho priemerný týždenný pracovný čas 50,74 hodín má pre posúdenie veci význam, iba ak toto tvrdenie preukáže v každom referenčnom období. Zistená nesprávna transpozícia smernice môže založiť individuálny nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy len ak žalobca preukáže následky, ktoré utrpel v dôsledku nesprávnej transpozície smernice.

31.1. Civilné sporové konanie je ovládané prejednacou zásadou, v súlade s ktorou je úspech procesnej strany definovaný povinnosťou tvrdenia a dôkaznou povinnosťou. Každá strana je povinná dokazovať skutočnosti zodpovedajúce znakom právnej normy, z ktorej vyvodzuje svoj právny nárok. Strana domáhajúca sa týchto právnych nárokov nesie aj procesné následky toho, ak k naplneniu tvrdených skutkových predpokladov hypotézy právnej normy, ktorej účinkov sa domáhala, nedošlo (nález Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 24/2019 zo dňa 09.06.2020).

31.2. Žalobca síce preukazoval svoj právny nárok v žalovanom období, ale jeho podstatné, na vec sa vzťahujúce skutkové tvrdenia podľa § 132 ods. 1 a 149 CSP by mali preukazovať, či odpracoval viac ako 48 hodín v rámci 7 dní v tom ktorom referenčnom období šiestich po sebe nasledujúcich mesiacov a súčasne že v príčinnej súvislosti s tým mu skutočne vznikla nemajetková ujma.

31.3. Povinnosť žalobcu uviesť na vec sa vzťahujúce skutkové tvrdenia súd nemôže nahrádzať. Nestačí, že z rozhodnutí súdov v obdobných veciach vyplýva, že smernicu žalovaná Slovenská republika transponovala do vnútroštátneho poriadku nesprávne, pretože nezarátava do pracovného času hasičov trvanie služobnej pohotovosti, ktorá sa má považovať za pracovný čas.

32. Pochybenie súdu prvej inštalácie pri zisťovaní na vec sa vzťahujúceho skutkového stavu a právneho posúdenia veci spočíva v tom, že nesprávne aplikoval na predmet sporu ustanovenia zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti štátu za škodu pri výkone verejnej moci s odôvodnením, že v § 4 ods. 1 písm. e) uvedeného zákona koná za štát ministerstvo v prípade škody vzniknutej nesprávnou transpozíciou smernice v oblasti štátnej správy, ktorá patrí do pôsobnosti tohto ministerstva. Takéto právne posúdenie nie je konzistentné, pretože ho okresný súd spojil s úvahou o potrebe vyplniť medzeru v právnej úprave tým, že od žalobcu nie je potrebné vyžadovať preukázanie splnenia podmienky predbežného prejednávania nároku podľa § 15 ods. 1 daného zákona, ktorá podmienka sa uplatní len v prípadoch nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu a ďalej, že týmto prípadom však podľa § 6 ods. 4 zákona nie je výsledok postupu Národnej rady Slovenskej republiky. Súd prvej inštalácie založil svoje rozhodnutie na nesprávnom skutkovom a právnom posúdení veci aj pokiaľ žalobou uplatnenú náhradu nemajetkovej ujmy posudzoval za použitia § 17 ods. 3 zákona o zodpovednosti štátu za škodu.

33.1. Aj keď súd prvej inštalácie posúdil obsah článku 6 písm. b) v spojení s čl. 2 ods. 1 smernice a urobil skutkový záver, že v rámci obdobia uplatneného žalobou žalobca odslúžil v priemere na týždeň (7 dní)

naviac nad 48 hodín za všetky uplatnené referenčné obdobia 456,95 hodiny, čo je 19,04 dňa, bol tento jeho záver predčasný, pretože sa nesprávne vysporiadal s obranou žalovaného, že fond pracovného času, ktorý v zmysle § 97 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. započítava do pracovného času aj voľno za ktoré patrí náhrada mzdy, tak tieto nie sú výkonom štátnej služby a teda na účely smernice a tieto voľná treba zaradiť do času odpočinku podľa článku 2 ods. 2 smernice.

33.2. Okresný súd nesprávne uzavrel, že pre skutkové posúdenie prekročenia limitu 48 hodinového pracovného týždňa v tom ktorom referenčnom období nie je potrebné prihliadať na § 97 zákona, ktorý ako vykonávanie štátnej služby posudzuje aj čerpanie dovolenky, plateného služobného voľna a iné, vrátane dočasnej práceneschopnosti s odôvodnením, že vnútroštátna právna úprava pri implementácii smernice tieto skutočnosti zaradila do pracovného času, pretože právna úprava v § 97 zákona konkretizuje čl. 17 ods. 2 smernice. Práve naopak, nezohľadnením týchto skutočností by bol spochybnený materiálny základ nemajetkovej ujmy, ktorú nemožno vyvodiť na základe skutočností (času), ktorými vnútroštátna právna úprava kompenzuje nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas a služobnú pohotovosť hasiča. Preto nezodpovedá správne skutkovému posúdeniu veci záver, že pri výpočte priemerného pracovného času stačí vychádzať z fondu pracovného času a nie z času, kedy skutočne bol žalobca v práci a plnil si služobné povinnosti. Hoci teda okresný súd správne uviedol, že bola porušená únieová norma, ktorá priznáva práva fyzickým osobám a zakladá povinnosti pre členský štát, záver, že takéto porušenie únieového práva je dostatočne závažné a v príčinnej súvislosti s nemajetkovou ujmom nemohol urobiť vzhľadom na nedostatočné a neúplné ďalšie skutkové zistenia.

34.1. Odvolací súd uzatvára, že pre posúdenie veci je potrebné skutkovo ustáliť, či skutočne došlo k porušeniu článku 6 písm. b) smernice, zistiť konkrétny počet odslužených hodín v rámci každého referenčného obdobia s prihliadnutím na čas, kedy bol žalobca skutočne v práci a plnil si služobné povinnosti. V rámci referenčného obdobia šiestich po sebe nasledujúcich mesiacov mohlo dochádzať k rôznemu rozvrhnutiu pracovného času žalobcu, pričom súd musí pri posúdení prekročenia limitu pracovného času zohľadniť aj voľno žalobcu podľa § 97 zákona tak ako na to poukázal aj žalovaný. Ak v tom ktorom referenčnom období nebol po započítaní služobnej pohotovosti prekročený limit u žalobcu podľa článku 6 písm. b) smernice, potom treba mať za to, že priamy účinok smernice verejnoprávnym zamestnávateľom žalobcu bol dodržaný.

34.2. Z hľadiska individuálneho posúdenia závažnosti porušenia a vyčíslenia nemajetkovej ujmy musí súd zohľadniť, v akej intenzite, ako často dochádzalo k porušeniu 48 hodinového 7 dňového pracovného týždňa. Ak by v referenčnom období, nedošlo u žalobcu k prekročeniu limitu pracovného času 48 hodín v rámci 7 dní, potom by jeho individuálny nárok voči žalovanému nemal materiálny základ v porušení smernice. Je na uvážení súdu, že sa referenčné obdobie začína od nástupu do služobného pomeru, ako uviedol okresný súd v zrušenom rozhodnutí, a nie od začiatku obdobia uplatneného v žalobe.

35.1. Iba úplné skutkové zistenia sú základným predpokladom posúdenia intenzity zásahu do práv žalobcu, od čoho sa bude odvíjať výška peňažnej náhrady, ktorú potom nemusí vyjadrovať výška odmeny, ktorú by žalobca dosiahol, pokiaľ by sa jeho pracovná pohotovosť započítavala do fondu pracovného času.

35.2. Pri stanovení nemajetkovej ujmy v peniazoch súd vychádza zo zisteného porušenia práva a z vlastnej úvahy, preto nemôže byť určujúce iba vyčíslenie nároku vo výške odmeny, ktorú by žalobca poberal od zamestnávateľa. Súd musí záver o výške peňažnej náhrady odôvodniť na základe skutkových zistení o nemajetkovej ujme v tom ktorom referenčnom období, ktorá sa môže z hľadiska intenzity zásahu do práv žalobcu líšiť.

35.3. Na posúdenie veci má vplyv zistenie intenzity porušenia práva v referenčnom období, ktoré má cca 26 týždňov. Preto treba odôvodnenosť nároku žalobcu posúdiť komplexne, nielen v týždňoch, v ktorých došlo k prekročeniu maximálneho týždenného pracovného času 48 hodín. V referenčnom období treba posúdiť aj týždne, v ktorých nedošlo k prekročeniu maximálneho týždenného pracovného času 48 hodín stanoveného smernicou, ani k prekročeniu 40 hodinového pracovného času stanoveného v § 85 ods. 2 zák. č. 315/2001 Z. z. a to v porovnaní s voľnom, ktoré mal žalobca v referenčnom období pre seba, vrátane voľna podľa § 97 zákona.

35.4. Z uvedených dôvodov nie je možné bez ďalšieho prijať také vyčíslenie peňažného nároku ako uplatnil žalobca, ktoré sa rovná rozdielu zaplatenej peňažnej náhrady služobnej pohotovosti a hodinovej pracovnej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roka žalovaného obdobia.

36. Odvolaciemu súdu je známa doterajšia rozhodovacia činnosť v obdobných sporoch. Článok 2 CSP však v zásade nebráni prijať rozdielne právne závery z hľadiska výkladu práva a princípu právnej istoty.

Predchádzajúca rozhodovacia prax odvolacieho súdu bola determinovaná rozsahom produkovaných odvolacích námietok. Tie však z hľadiska množstva obdobných sporov, v nich použitých argumentov a na to nadväzujúcich odôvodnení rozhodnutí súdov prvej inštancie, boli odvolacím súdom už prehodnotené. Zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu precizuje, za akých okolností je základ nároku žalobcu daný, čím tento nárok nepopiera.

37. S ďalšími odvolacími námietkami sa odvolací súd nezaoberal, nakoľko nemali pre rozhodnutie odvolacieho súdu rozhodujúci význam.

38. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t. j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Dovolateľ, ktorý je fyzickou osobou a v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôže využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, sa môže so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci obrátiť na Centrum právnej pomoci podľa podmienok upravených v zákone č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi.

Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci. O predbežnom poskytnutí právnej pomoci centrum rozhodne bez zbytočného odkladu ešte pred rozhodnutím o nároku na poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi).